

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie usprawiedliwienia wstawionych do preliminarza budżetu kraj. na rok 1896 kredytów w pozycjach:

Rubr. I. p. 9 a) i 10 a): budżet zakładu kulparkowskiego.

Rubr. I. p. 16, p. 18, p. 19: budżet szpitala powsz. we Lwowie.

Rubr. IV. p. 48, p. 50: " " " " "

Rubr. VII. p. 61 lit. b): " " " " "

Rubr. XI. p. 77 l. e): " " " " "

Rubr. I. poz. 17 i poz. 18: budżet kraj. szpit. św. Łazarza w Krakowie.

Wysoki Sejmie!

Stosownie do umowy zawartej z c. k. Administracją Państwa obowiązującym jest Wydział krajowy prócz nowo budujących się klinik, urządzić w gmachu głównego szpitala krajowego we Lwowie klinikę chorób skórnych i wenerycznych, tudzież klinikę chorób ocznych.

Adaptacja lokalności szpitala na powyższe kliniki pociągnie za sobą nieodzowną konieczność usunięcia nie tylko kuchni i rozszerzenia jej — ale wogóle dełożowania wszystkich pomieszczeń i głównego gmachu t. j. niektórych funkcyonaryuszów — służby i warsztatów.

Dotychczasowe pomieszczenie służby w piwnicach gmachu szpitala powsz. jako zupełnie nieodpowiedne i zdrowiu szkodliwe stanowi od dawna przedmiot uzasadnionych reklamacy i przedstawień nawet ze strony c. k. Rady zdrowia, a to z powodu kilkakrotnego wybuchu rozmaitych chorób epidemicznych, które zagrażać mogą i całemu szpitalowi

Dotychczasowemu brakowi pod tym względem zaradzić będzie można skutecznie przez stosowną adaptację dotychczasowego budynku pralni, skoro takowa przeniesioną zostanie do nowego zabudowania wzniesionego na ten cel przy klinikach.

Wydział krajowy zarządził tedy dokładne zbadanie o ile dotychczasowy budynek pralni przerobionym być może na mieszkanie dla funkcyonaryuszów i służby szpitala, tudzież pomieszczenia stolarni i sporządzenia kosztorysu tej adaptacyi. Przyczem poleciłmy wzięcie pod rozwagę, czy korzystając z palowisk i wysokiego komina, jaki pralnia posiada, nie powiodłoby się zużytkowanie takowych na piec do palenia słomy i opatrunków.

Według przedłożonego do L. W. 59.727/95 kosztorysu opracowanego przez kierownika budowy klinik przeistoczenie pralni na lokalności mieszkalne niezbędnie potrzebne

dla szpitala, kosztować będzie ogółem 7.800 zł. razem z urządzeniem pieca do palenia słomy i rozmaitych opatrunków po chorych zakaźnych, które dotąd odbywało się na wolnym powietrzu w podwórzu szpitalnym, powodując przez to również nieustanne skargi i reklamacje sąsiednich mieszkańców i magistratu miasta.

Z tych powodów Wydział krajowy uznając słuszne motywa przedstawione przez Dyrekcyę szpitala — a przemawiające za przeistoczeniem dotychczasowej pralni, uchwalił wstawić do preliminarza budżetu szpitala lwowsk. na r. 1896 w Rubr. XI. p. 77, lit. e) potrzebny na ten cel kredyt 78.000 zł., zwłaszcza gdy Wys. Sejm już przed kilku laty udzielił tego Wydziałowi krajowemu kredytu w kwocie 1000 zł. na budowę pieca do palenia słomy, który atoli dotąd zużytkowanym nie został wobec trudności w wyborze odpowiedniego systemu tej budowy. Przyczem zauważamy, że pomimo odniesienia się do Magistratu miasta Lwowa o zarządzenie wywózki zużytych opatrunków w szpitalu pociągami miejskimi — oświadczył się tenże odmownie, doradzając szpitalowi palenie tych opatrunków w miejscach wolnych i należycie oddalonych, co jednak ze względu na istniejące stosunki — nie obeszłoby się bez skarg i zażaleń.

Przechodząc do uzasadnienia Rubr. I. poz. 16 preliminarza budżetu powyższego szpitala, pod którą proponujemy utworzenie 2 posad aplikantów kancelaryi szpitala z płacą po 500 zł. (razem 1000 zł.) rocznie podnosimy, że pozycya ta nietylko nie obciąży funduszu krajowego, ale spowoduje nadto zaoszczędzenie kwoty 95 zł. rocznie — albowiem obniżyliśmy równocześnie etat dyetaryuszów szpitala o dwóch, których płaca wynosi rocznie 1095 zł. Zwiększenie zaś etatu stałych urzędników szpitala uważamy za konieczne tak ze względu na rozszerzenie czynności funkcyonaryuszów odpowiedzialnych jakie nastąpi z chwilą otwarcia klinik — tudzież celem pozyskania pracowników młodszych odpowiednio ukwalifikowanych, którzy mając bodaj skromne widoki i zapewnienie na przyszłość, chętniej garnąc się będą do służby i pracować z większym dla niej pożytkiem.

Wstawioną do preliminarza budżetu szpitalnego lwowskiego w Rubr. VII. p. 61 lit. b) kwotę 400 zł. na płacę i wikt ogrodnika uzasadniamy potrzebą, jaka powstała z powodu znacznego rozszerzenia ogrodów i plantacyi szpitala po nabyciu gruntu na budowę klinik, tudzież realności na pawilon izolacyjny. Z nabytych bowiem gruntów wiele pozostanie niezabudowanych i znaczna ich część będzie mogła być użytą na założenie ogrodów warzywnych, których produkta oddane do kuchni szpitalnej oszczędzą wydatek potrzebny na ich zakupno. Niemniej też urządzenie i utrzymanie ogrodów spacerowych, które obok względów estetycznych, przyczynią się do odświeżania powietrza tak niezbędnego dla chorych, wymaga stałego i obeznanego z zawodem ogrodnika, który wynajmowany jak dotąd — na pewien okres czasu, nie mógł oddać się tej pracy z należytyym skutkiem i pożytkiem dla szpitala, jakie wykazują szpitale w Krakowie i zakład kulparowski, gdzie są stali ogrodnicy.

Wreszcie z uwagi na okoliczność, że stały ogrodnik będzie miał nadto obowiązek wykonywania robót szklarskich w szpitalu, które w samym tylko gmachu głównego szpitala kosztują rocznie około 120 zł. ukaże się niewątpliwie, że proponowany wydatek na utrzymanie stałego ogrodnika nie tylko nie zaciąży na funduszu krajowym, ale w przyszłości zupełnie się opłaci.

Na uzasadnienie kwot preliminowanych w Rubr. IV. poz. 48 i poz. 50, przytaczamy co następuje:

Uchwałą z dnia 7. lutego b. r. l. 1258 przyznał Wys. Sejm na wniosek Wydziału krajowego Grzegorzowi Matwejko stróżowi szpitala powsz. we Lwowie dożywotnie wsparcie w kwocie 60 zł. rocznie. Jak to dyrektor wymienionego szpitala w relacyi z d. 11. czerwca b. r. do l. 6905 przedstawił — obdarzony tem wsparciem, wniósł prośbę,

w której przytacza, że stargawszy zupełnie siły w usługach szpitala nie byłby już w stanie zarobić sobie na życie — przyznane wsparcie zaś w kwocie 5 zł. miesięcznie nie wystarczy nawet na najniezbędniejsze potrzeby. Z tego powodu pozostaje Matwejko nadal w służbie stróża nocnego zabudowań szpitala, a dyrektor poparł usilnie prośbę jego o podwyższenie przyznanego wsparcia dożywocia.

W uwzględnieniu powyższych wiarogodnych okoliczności, postanowił Wydział krajowy podwyższyć przyznane Grzegorzowi Matwejko wsparcie dożywotnie w kwocie 60 zł. do kwoty 120 zł. i wstawić zwiększony z tego powodu wydatek do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego w Rubr. IV. poz. 48.

Na skutek prośby zaś Agaty Wacnik zatrudnionej od roku 1878 jako dozorczyń chorych kraj. szpitala powsz. we Lwowie, popartej usilnie tak przez przełożoną Siostr miłosierdzia jak i dyrektora szpitala, który stwierdził, iż prosząca przez cały przeciąg służby spełniała swe obowiązki wzorowo i nadzwyczaj gorliwie, składając dowody przychylności dla chorych i zamiłowania w pracy, uchwalił Wydział krajowy z zastrzeżeniem decyzji Wys. Sejmu przyznać Agacie Wacnik wsparcie dożywotnie o rocznych 64 zł. a. w. poczynawszy od roku 1896, w którym obdarzona z powodu sterania sił i podeszłego wieku opuści już służbę w szpitalu — i wstawił ten wydatek w Rubr. IV. p. 50 preliminarza budżetu szpitalu lwowskiego.

Wreszcie przechodzimy do uzasadnienia wydatków zamieszczonych w Rubr. I. poz. 18 i 19, poz. 9 i 10, poz. 17 i 18.

Relacją z dnia 30. lipca b. r. do l. 8305 przedłożył dyrektor szpitala lwowskiego prośbę woźnego i odźwiernego tegoż szpitala o wyjednanie u Wys. Sejmu zrównania ich poborów z poborami sług tej kategorii Wydziału krajowego.

Z porównania płac, jakie pobierają woźny i odźwierny szpitala lwowskiego z płacami woźnych Wydziału krajowego i c. k. Namiestnictwa wynika różnica na niekorzyść pragnących o 100 względnie 150 zł. rocznie.

Dyrektor szpitala popierając prośbę powyższą, stwierdza w zupełności przytoczone w niej motywa a mianowicie: iż praca woźnego i odźwiernego szpitala jest w istocie bardzo ciężką, a to ze względu na potrzebę pozostawiania w służbie przez dzień cały niemal od świtu do późnego wieczora, co szczególnie o portyerze szpitala powiedzieć można. Woźny zaś po spełnieniu służby przy kancelaryi, expedycji i doręczeniu pism — których liczba sięga kilkunastu tysięcy rocznie — musi być również na każde zawołanie w szpitalu, a więc i po godzinach urzędowych, jakie zazwyczaj u władz publicznych obowiązują.

W dalszem poparciu prośby dyrektor szpitala stwierdza nadto, iż obaj petenci spełniają swe obowiązki bardzo pilnie i gorliwie — a będąc obarczeni rodziną nie są w stanie przy ciągle wzmagającej się drożyznie utrzymać się ze szczupłych swych płac — a więc ze wszech miar zasługują na uwzględnienie.

Przychylając się do tej opinii, tudzież z uwagi na okoliczność, że pobory dla sług zakładów krajowych uchwalone zostały jeszcze w roku 1875 — a od tego czasu stosunki znacznej uległy zmianie tak pod względem zwiększenia pracy — jak i podrożenia warunków utrzymania — Wydział krajowy postanowił uchwałą z dnia 6. września b. r. do l. 51.587 zaproponować Wysokiemu Sejmowi zrównanie płac woźnego i odźwiernego szpitala lwowskiego z płacami woźnych Wydziału krajowego, a nadto, gdy co do woźnych i odźwiernych kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie i kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie zupełnie te same zachodzą warunki ze względów słuszności rozciągnąć to zrównanie i na powyższe zakłady.

Zamykając sprawozdanie niniejsze, Wydział krajowy ma zaszczyt upraszać:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości i zatwierdza wstawione do preliminarza budżetu kredyty:

- a) *kraj. szpitala powszechnego we Lwowie:*
 pod Rubr. I. p. 16, 18, 19.
 " " IV. p. 48, 50.
 " " VII. p. 61 lit. b)
 " " XI. p. 77, lit. e).
- b) *kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie:*
 pod Rubr. I. p. 9 i 10.
- c) *kraj. szpitala św Łazarza w Krakowie:*
 pod Rubr. I. p. 17 i 18.

II. Sejm uchwała:

A) iż w etacie osób i płac kraj. szpitala powszechnego we Lwowie uchwalonym dnia 22. maja 1875 w ustępie I. D. służba administracyjna pod poz. 4. względnie ustępie II. etat płac pod poz. 13 ma być:

- a) 2 aplikantów z płacą po 500 zł. rocznie,
- b) w etacie płac ustępie II. pod poz. 13: woźny płaca 500 zł., poz. 14; odźwierny płaca 450 zł.

B) w etacie płac kraj. zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie uchwalonym dnia 22. maja 1875 w ustępie II. ma być pod poz. 9, woźny płaca 225 zł., pod poz. 10 odźwierny, płaca 225 zł.

C) w etacie płac kraj. szpitala św. Łazarza w Krakowie, uchwalonym dnia 10. października 1878 w ustępie II. ma być:

- pod poz. 15 a) woźny. płaca 500 zł.
- " " " e) dodatki pięcioletne 30 zł. (zamiast dotychczasowych 50 zł.).
- " " 16 a) odźwierny, płaca 270 zł.

Pobór innych emolumentów wyżej wymienionych sług pozostaje niezmieniony.

Lwów dnia 3. grudnia 1895.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Stanisław hr. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Franciszek Hozard w. r.

Członek Wydziału krajowego.